

Manon la ONB

Printre atâtea alte bucurii cultural-artistice, primăvara asta mi-a facilitat și reîntâlnirea cu creația coregrafică a lui Kenneth MacMillan, pe care am readmirat-o în baletul

Marina Minoiu

Manon la premiera Operei Naționale bucureștene din seara zilei de 2 aprilie.

Și deși practic e o preluare a variantei lui din arhiva Teatrului londonez Coven Garden pot spune, că m-a emoționat la fel de mult ca în urmă cu câteva decenii, când l-am urmărit la el acasă. De altfel, cred că

nici nu avea cum să fie altfel. Întrucât, în ciuda vârstei lui – născut în 1974 (de balet e vorba) nu s-a prăfuit, nu și-a pierdut din farmec, a rămas proaspăt și continuă să stârnească o mirabilă încântare. Cel puțin mie. Baletul în sine este atât de frumos construit și condus atât de lin și de cursiv prin combinații și succesiuni neașteptate a pașilor ce vin cumva în prelungirea înălțurii brațelor, cu un vocabular bogat, divers, dar neaglomerat, deși "vorbește continuu" și prin tratarea lui oarecum simfonică, întrucât privindu-l, parcă aud mângâierea care hrănește în același timp plăcerea ochiului dar și vibrația emoției. Cât privește splendida muzică de Jules Massenet în inspiratul aranjament orchestral semnat de dirijorul Martin Yates, veselă dar și romantică (în actul I) așa cum trebuie să fie începutul oricărei versiuni a lui *Manon*, cu

îmbinarea și dezvoltarea melodică într-o manieră omogenă, lină dar și dramatică, consistentă dar și ușor transparentă, m-a încântat de-a dreptul în pofida micilor modificări față de originalul premierei din Anglia. Iar tălmăcirea ei de către orchestra simfonică a primei noastre scene lirice sub bagheta aceluiași

Martin Yates ar fi fost cât se poate de bună, dacă nuanțele cu predilecție spre fortissimo-uri nejustificate, erau mai bine stăpânite.

Mi-au plăcut:

- evoluția Marinei Minoiu în *Manon*, chiar dacă și-a realizat rolul la început mai cerebral și tehnic în detrimentul așteptatului timid și derutant, lăsând romantismul și sensibilitatea să irumpă cu forță, doar în duetul final, care a fost de-a dreptul impresionant;

- Antonel Oprescu în *Monsieur GM* care a făcut probabil singurul rol elegant de compoziție;

- și Cerșetorul Șef personificat de Shuhei Yoshida, un balerin extrem de talentat cu o tehnică și virtuozitate remarcabilă.

În rest, păcat că ansamblul a fost neomogen și dezordonat, păcat că cei doi prim balerini ce au dat viață personajelor Des Grieux și Lescaut, respectiv Dawid Trzensimiech și Henry Dowden n-au convins prin interpretarea lor neartistică și neterminată cumva; păcat de scenografia total neinspirată ca și de luminile ce i-au ținut isonul. Păcat de toate astea Dar, important e faptul, că ele, - toate acestea păcat că - nu au putut umbri succesul unei premiere și frumusețea unei creații muzical-coregrafice de marcă.

Doina MOGA

L'Om DAda

... un spectacol de teatru – coregrafic, marca Gigi Căciuleanu. Urmărindu-l în luna martie la Teatrul Național din București, Sala Atelier, mi-a readus în memoria afectivă – fără să îi semne de fapt – parfumul nocturnelor 9 ½ de pe vremuri nocturne pline de substanță și atmosferă ce polarizau curiozitatea, atenția, admirația și speranța unui public ce-i drept, cam elitist.

Și dacă mă gândesc bine, tot elitist a fost și cel de acum. Nici nu cred că se putea altfel, întrucât, oricât de popular și ingenios explicit este creatorul spectacolului, ca să îl guști, să-l înțelegi, să te poți bucura de el și să te amuzi cu el – întrucât Gigi Căciuleanu are rara capacitate de a te face pe tine spectator, parte din "poveste", de parcă ai fi în sufrageria lui la o șuetă – trebuie să poți face față, măcar în parte, vaste-i culturi pe care o are și care se revarsă mereu ca un tăvălug asupra tuturor. Și aici intră c-am tot: literatura universală cu toate ramurile ei, dansul sub toate formele lui, muzica cu toate genurile și curente ei, nemaivorbind de enorma-i disponibilitate de observație și pricepere a tot ce respiră și mișcă, fie că e vorba de o pasăre, de o picătură de ploaie, de un port de bras de-o privire sau de banalul mers al oamenilor de pe stradă, în care el descoperă cadențe, rime, ritmuri și mișcări ce-i

populează imaginația. Spectacolul *L'Om DAda* este un generos omagiu adus originalului curent dadaist și implicit creatorului român Tristan Tzara, de la a cărui naștere se împlinesc acum în aprilie 120 de ani și este inspirat, evident, de textele lui, ce au revoluționat la vremea respectivă poezia în special și arta în general. Și cine ar fi putut face asta mai bine decât, tot un original, la fel de fermecător, tot un creator ingenios, care l-a rândul lui a revoluționat baletul – dans în mod special și arta în general. Personalizat dar mereu nou, clasic în stilu-i caracteristic dar mereu surprinzător, el nu are frici, nu are fixuri, nu are granițe în ceea ce creează ci doar mici nebunii după cum singur recunoaște. Un exemplu elocvent ar fi

colajul muzical, parte integrantă din eveniment, care printre fragmentele din lucrări ale unor valoroși compozitori de muzică clasică (G. Enescu, A. Vieru, M. Jora, T. Olah) și piese din repertoriul așa zis lejer, dar nu mai puțin celebre, cântate de Jean Moscopol și Maurice Chevalier, a introdus cu seninătate și firesc, cântecul copilăresc al copilăriei fiecăruia dintre noi, Podul de piatră s-a dărâmat, a venit apa și l-a luat, v-om face altul pe râu în jos..., cântecelul căruia i-a găsit exact locul, exact tonalitatea, exact momentul pentru a sublinia un haz – melancolic, irezistibil, care culmea, mai părea – deși o nebunie – chiar la locul lui.

În fine, pe parcursul spectacolului de o oră, care a trecut cam într-un minut, Gigi Căciuleanu a cântat, a râs, a explicat, a citit, a dansat, s-a mirat, a filozofat și... ne-a

dirijat. Dar n-a făcut-o singur. Ci cu un partener, talentatul și carismaticul Lari Georgescu care pe lângă un bogat vocabular actoricesc, ce-l stăpânește cu eleganță dar și forță, mai deține și o mobilitate elastică, un simț al mișcării și al muzicii, invidiat de orice balerin cu pretenții.

Mi-a plăcut mult spectacolul.

Mi-a plăcut foarte mult construcția lui.

Mi-a plăcut subiectul.

Mi-a plăcut interpretarea și mi-a plăcut remarcă lui Lari Georgescu care de fapt concluzionează substanța seriei: "Descopăr cu uimire, cât de apropiați suntem cu toții de curentul dadaist, de cele mai multe ori fără să știm" L'Om DADA este un eveniment care n-ar trebui ratat de nimeni.

Doina MOGA

Enescu 135 ani. Popas aniversar

Poate v-ați întrebat de ce Muzeul Național „George Enescu” a decis să se oprească asupra celor 135 de ani de la nașterea maestrului său să deschidă o nouă expoziție/ portret a muzicianului și să marcheze printr-un concert aniversar în 2016, acest moment biografic? Ei bine, dacă priviți calendarul istoric al României, constatați cu surprindere că 1881 nu este doar clipa apariției geniului la orizontul muzicii românești (data nașterii), ci și anul când <<patria română după victoriile Războiului de Independență de la 1877>> și-a declarat *regalitatea*! Pentru copilul din Liveni, curtea regală de la București și Sinaia avea să devină „scânteia” izbucnirii tânărului muzician în Europa, fiindcă după triumful *Poemei Române* de la Paris, compozitorul în vârstă de numai 16 1/2 ani, a urcat pe scena Palatului Ateneului Român din Capitală, în sală aflându-se întreaga curte domnească, în frunte cu soborul rege Carol I și cu muziciana regină/poetă Carmen Sylva în loja centrală, muzica anonimului simfonist moldovean ridicând publicul bucureștean în picioare, când în finalul lucrării a răsunat Imnul Național „*Trăiască Regele*” de Eduard Hübsch. Principele dinastiei Hihenzolern/Singmaringen poposise pe meleagurile dâmbovițene în 1866, deci cu exact 150 de ani în urmă. Așadar, trei aniversări în acest 2016.

Ca istoric, m-am întrebat ce șansă de promovare a unui talent excepțional, născut în mediul sătesc, provincial, ar fi dispus în secolul 19, un tânăr creator al artei sunetelor, dacă nu

ar fi existat o prințesă pianistă (ca Elena Bibescu la Paris) și o regină poetă și muziciană (ca Elisabeta la București), ambele, amfitrioane generoase care l-au propulsat pe Enescu în dificila clipă a „zborului” înalt, spre performanța vieții cu acel moment exploziv - admirabil pregătit - al carierei? Mi-au apărut în minte similitudinile debutului altui muzician român, extrem de înzestrat: Ciprian Porumbescu. Copil de preot, născut și crescut tot la țară, cu studii la același Conservator din Viena (ca George Enescu), dar fără șansa întâlnirii cu doi mecena/muzicieni din înalta societate, care să-l impună în lumea mare a Europei sau măcar a propriei sale patrii... Și exemplele pot continua.

„Cazul” afirmării postume al „compozitorului” Enescu (nu al virtuozului interpret) după 135 de ani de la naștere și peste o jumătate de veac de la moarte, ni se pare – pe zi ce trece – mai tulburător, mai captivant prin surprize, mai fascinant prin anvergură artistică. De la numai 33 de opusuri, atestate de modestul compozitor la cei 74 de ani – care nu și-a ascultat, din păcate, nici măcar toate partiturile în timpul vieții, până la stadiul actual de circa 100 de titluri (cifra reală care însumează întreaga moștenire artistică la zi, păstrată în manuscrisele Muzeului Național din București ce-i poartă numele, dar și partituri inedite în colecții particulare din țară și de peste hotare), creația lui George Enescu câștigă din ce în ce mai mult prețuirea marilor dirijori și soliști străini, teatre lirice, orchestre simfonice și ansambluri camerale, confirmând impunerea unui polivalent compozitor de elită al sec. XX-lea. „*Cel mai nedreptățit creator al veacului trecut*” – cum l-a caracterizat în 1954 criticul muzical francez

Antoine Goléa în volumul *Esthetique de la musique contemporaine* (lucrare tipărită în limbile franceză, germană și spaniolă) și-a recăpătat astăzi, la 135 de ani de la naștere, gloria postumă îndelung așteptată, dar pe deplin meritată.

Expoziția actuală a Muzeului Național „George Enescu”, întocmită cu migală de compozitoarea și cercetătoarea Adina Sibianu și graficianul Horia Nițu, se constituie într-un portret esențializat, complet, echilibrat, convingător și relevant pentru o personalitate artistică de structură enciclopedică, renașcentistă, care merită să cutureie cât mai multe

centre civilizate ale lumii contemporane, întrucât un geniu de talia autorului lui „*Oedipe*” nu are nici vârstă, nici obârșie etnică, deoarece strălucește permanent, ca un luceafăr solitar în cosmosul nostru spiritual, prin comoara inestimabilă lăsată iubitorilor de frumos, în patrimoniul universal.

Viorel COSMA